

Hoe zit dat met de imkers?

Ab Kuypers

De imkersorganisaties, de Overheid, de Bedrijfsraad, het bijenteeltonderwijs. Ze hebben er de laatste tijd allemaal van langs gekregen. Vanuit een groeiende verontrusting onder imkers is er in de voorbije tijd heel wat kritiek geleverd. 'En masse' zijn er geen brieven binnengekomen noch telefoontjes ontvangen, da's waar. De commentaren echter die wel worden gemaakt zijn prikkelend. Vaak zijn zij gedaan namens een groot aantal verontruste bijenhouders. Zo heeft iedereen onderhand zijn eigen veeg uit de pan gehad, hoewel... In dit artikel het kritische schijnwerperlicht op wie al die zorg in feite betreft: de imker zelf.

In eigen hand

Marleen Boerjan heeft in haar artikel 'Afwachten of initiatief nemen?' al duidelijk de verschillende bloedgroepen uit de vaderlandse imkerij op een rijtje gezet. Daarbij enkele groepen bijenhouders van wie verwacht mag worden dat zij in ieder geval serieus bezig zijn met hun vak. Hoewel je van iedere imker mag verwachten dat hij goed werk aflevert.

De bedrijfsmatige imkers, bijvoorbeeld. Zij imkeren volgens een goede werkmethode, lossen zelf knelpunten op, volgen de ontwikkelingen in de bijenteelt nauwkeurig, zijn kritisch ten opzichte van hun organisaties en zijn aangesloten bij hun eigen 'belangenvereniging'. Zij zullen niet alleen als eerste met hun zorgen naar buiten komen, maar zullen, hoe tegenstrijdig dat misschien ook lijkt, waarschijnlijk het minste last hebben van 'organisatorische' problemen. Eerder dan de hobby-imkers dat doen, zullen zij uit oogpunt van hun bedrijfsvoering het initiatief in eigen hand nemen. Zij hebben immers een min of meer economisch belang bij hun bijenhouderij. Toch zullen bij ontbering van daadkracht bij de organisaties ook de bedrijfsmatige imkers daar de gevolgen van ondervinden. Maar ondanks dit alles zullen ook deze imkers hun (eigen) problemen veroorzaken, we hoeven elkaar geen mietje te noemen.

Laat maar waaïen?

Wat rest is de overgrote meerderheid van 'recreatie-imkers'. Zij zijn de grootste groep voor wie de verschillende imkersorganisaties het meeste in touw zijn. En nu is er iets vreemds aan de hand. Van deze groep imkers vernemen we het minst. Althans niet via

officiële kanalen. Je hoort ze wel eens brommen, maar dat is dan meestal niet meer dan wat achtergrond-gemurmel. Er kunnen in hun maandelijks verschijnend blad voor imkers nog zulke controversiële, prikkelende onderwerpen worden behandeld, reacties van hen zien we maar in zeer geringe mate in het maandblad verschijnen. Mopperen doen ze genoeg, actie ondernemen 'ho maar'.

Er zijn, gelukkig maar, toch nog heel veel imkers, hetzij individueel, hetzij in groepsverband die op allerlei terreinen heel actief zijn. Bijen bericht hierover regelmatig in de hoop imkers te inspireren.

Praktijk en moraal

Wat zijn nu de zaken waaraan je een goed imker herkent? Zomaar een rijtje:

- Een goede omgang met de bijen. Een bijen-vriendelijke werkmethode.
- Correct gedrag in de bijenweide, zowel in drachtgebieden als op de thuisstand en het bijentuincomplex.
- Ziektebestrijdend en -preventief werken.
- Interesse in wat er zich in de totale imkerij afspeelt.
- Initiatieven nemen in plaatselijke verenigingen, in groepen maar ook individueel.
- Interesse in bijenteeltonderzoek en bereidheid dit mede te financieren.

In de dagelijkse praktijk van imkers komen helaas de nodige misstanden voor. Wat te denken van het voortwoekerend kwaad van diefstal van honing en bijenvolken, het aan de laars lappen van aanwijzingen bij het plaatsen van bijenvolken, het 'wangedrag' in drachtgebieden, het nodeloos gerotzooi in bijenvolken. Behalve misstanden in de uitvoering van het imkeren zit er ook 'moreel' nog wel eens wat fout. Er wordt te veel eenrichting gedacht. Menig bestuurder heeft er bij tijd en wijle zijn buik van vol, wanneer sommige leden van zijn 'cluppie', die niet begrijpen hoeveel tijd het besturen van een imkersvereniging kost, bij voortduren met allerlei ongegronde kritiek klaar staan. Leden van imkersverenigingen verwachten zo veel van hun club, maar wat doen ze daar zelf aan?

Bedrijfswijzen

Bezitten Nederlanders van oorsprong al iets van anarchie in hun landsaard, imkers lijken dat gedrag te hebben gecultiveerd tot iets verhevens. De imker is wat je zou kunnen noemen een 'vrije jongen', die zich niet graag door hogerhand laat ringeloren. Op zich

heeft dat wel wat. De vrijheid van het individu is een kostbaar goed.

Toch zou je wel eens wensen dat er een sterke 'imkers-overheid' bestond die paal en perk wist te stellen aan een zekere mentaliteit. De verhalen spreken voor zich. Behalve onnodig dierenleed door bij-onvriendelijke omgang laten imkers zich in de drachtgebieden ook nog al eens leiden door een 'lik-me-vessie' gedrag. Maling aan gevolgen voor drachtvelden en bijenvolken van collega imkers gaan zij hun eigen weg. Ze plaatsen en verwijderen hun volken wanneer hun dat uitkomt en storen zich niet aan de aanwijzingen van beheerders. Ze gaan achteloos om met hun materialen en deinzen er niet voor terug van hun standplaats een bende te maken. Ondanks de risico's van het uitbreken en verspreiden van ziekten zoeken zij uit winstbejag (?) niettemin 'ziekte-gevaarlijke' terreinen uit om er hun volken wat honing te laten bereiden. Om mogelijke besmetting met ziekte in eigen volken bekommeren zij zich niet. Aanwijzingen bij het bestrijden van bijvoorbeeld de varroamijt lappen zij aan hun laars. De resultaten van 'slordig' imkeren zien we helaas maar al te vaak terug op bijenmarkten. Als organisator zou je je moeten schamen voor de vervuilde tweedehands-artikelen die daar soms worden aangeboden. Zulke zaken hebben niets te maken met anarchie. Dat is misdragen. De vrijheid die (nu nog) aan iedere bijenhouder is gegund betekent tegelijkertijd een grote persoonlijke verantwoordelijkheid. Een kwestie van mentaliteit dus.

Honingverkoop

De imker bezit een gecompliceerde persoonlijkheid. Zijn liefde voor de bijen en het vak van imker zijn veelal de belangrijkste drijfveren om te imkeren. Daarnaast heeft hij een onbewust jagersinstinct ontwikkeld, te vergelijken met de oeroude honingjagers die wilde bijennesten leeg roofden. Door dat regelmatig ontluikende instinct zit hij maar al te vaak aan het einde van een bijenseizoen met een overschot aan honing. En nu is er alweer een moment aangebroken waarop de imker beoordeeld kan worden. De 'echte' imker, zal ik maar zeggen, heeft bij het afnemen van de honing ten eerste rekening gehouden met het belang van zijn bijen. Niet kaalgeslingerd dus en ook geen bebroede raten geslingerd. Tegelijkertijd is het hem ook een eer die honing straks fraai verpakt voor een redelijke prijs aan de man te brengen. Dus niet in oude jam- en dergelijke potten tegen afbraakprijzen op de markt brengen. Met zulk handelen wordt het imago van de imkers, de Nederlandse imkerij en de Nederlandse honing geen goed gedaan en werkt in het nadeel van de serieuze

imker.

Ik ben niet van mening dat in onze liefhebberij het zaken doen voorop staat. Evenmin houd ik er van dat van bovenaf de prijs voor een pot honing wordt vastgesteld. Dat past een vrije jongen niet en zo 'economisch' is onze hobby nu ook weer niet. Willen we echter de Nederlandse imkerij en de Hollandse honing een serieus aanzien geven dan moeten we ons produkt ook serieus op de markt brengen. Anders blijft het een rotzooitje.

Reacties

Gelukkig is er een groep, noem hen de verontrusten voor mijn part, die zich daadwerkelijk bekommert om de toekomst van de imkerij. Zij zetten zich op vele terreinen in om de goede zaken in stand te houden en om de versleten dingen te repareren. Een enkele keer treden zij uit de anonimiteit, ze vangen hun gedachten in woorden. Zwart op wit verschijnen hun zorgen en ideeën dan in het maandblad voor imkers. Ze vertegenwoordigen meestal meer imkers dan uit de ondertekening van hun brieven zou blijken. Uit de grote achterban komen helaas amper tot geen reacties. Wanneer in een artikel Buckfastimkers prikkelende opmerkingen maken richting niet-Buckfast imkers, dan hoor je hooguit: 'Waardeloos verhaal.' Echte reacties komen er niet. Eén opmerking van Ko Zoet over Buckfastbijen en uit alle hoeken en gaten van Nederland komen ingezonden brieven binnen. Dat daarbij op een gegeven moment een walgelijke vergelijking met een ernstige ziekte wordt gemaakt, daar zullen we het nu maar niet over hebben.

Actief

Willen we de bijenhouderij uit het slop halen waarin het langzaam maar zeker lijkt te verdwijnen, dan is daarbij de steun en de inzet van de individuele imker onontbeerlijk. Het kan niet van de Overheid, de organisaties voor bijenhouders, de plaatselijke afdelingen en de bijenteeltinstituten alleen afkomen. Wil de imkerij overleven dan zal er een actieve bijdrage door de imkers zelf geleverd moeten worden. Het beeld dat de buitenwacht van de bijenhouderij heeft wordt voor een belangrijk deel gevormd door het gedrag van imkers. Tenzij wij er voor kiezen met onze liefhebberij op de oude ambachtenmarkt terecht te komen zullen de imkers zelf het voortouw moeten nemen om dat voorkomen. En laat nu eindelijk die broodnodige discussie eens losbarsten.